

395.106792

EG1
Ent.

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

Deel 32

1 maart 1972

No 3

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12 III, Amsterdam 1010 — Nederland

INHOUD: M. A. Lieftinck: Alexei Diakonoff 65 jaar, een terugblik (p. 41). — Lijst der publikaties van Dr. A. Diakonoff (p. 45). — G. R. Langohr: Drie nieuwe Microlepidoptera voor de Nederlandse fauna (p. 53). — E. J. van Nieukerken: Vondsten van *Naucoris maculatus* Fabricius en een macroptere *Microvelia umbricola* Wróblewski in het Nieuwkoopse plassen gebied (Heteroptera) (p. 54). — M. J. Gijswijt: Dutch Chalcids VIII (p. 56). — V. S. van der Goot: Nederlandse zweefvlieg vangsten (Dipt., Syrphidae) in 1970 (p. 58). — W. Hellinga: Verslag van de zestiende Lentevergadering der Nederlandse Entomologische Vereniging (p. 61). — W. Hellinga: Verslag van de 126e Zomerbijeenkomst der Nederlandse Entomologische Vereniging (p. 64). — Literatuur (p. 52: B. J. Lempke). — Korte mededeling (p. 64: R. H. M. Oudejans).

Alexei Diakonoff 65 jaar, een terugblik

Ook ditmaal staan wij voor een afscheid dat eigenlijk geen afscheid is: het moment — door de overheid bepaald — waarop een ambtenaar geacht wordt te zijn uitgeblust. Een merkwaardige gedachtengang overigens, en een opvatting die in wetenschappelijke kringen niet bepaald eensgezind wordt gedeeld. Trouwens, de hedendaagse gerontologie zal, wat de keuze van dit tijdstip betreft, inmiddels wel een iets genuanceerder standpunt hebben ingenomen. Niettemin is de gedachte, eensklaps een vertrouwde omgeving te moeten verlaten, voor niemand erg aantrekkelijk, en wel het minst voor een bioloog, wiens parafernalia min of meer bepalend zijn voor zijn werksfeer. Toch lijkt het niet zo moeilijk het vooruitzicht op een verandering in het leven enigszins te verzachten. Bij voorbeeld, door een vergelijking te treffen met het bekende waarschuwingsbord „Wegomlegging”. Zodra de eerste, minder plezierige gewaarwording achter de rug is, blijkt 't nogal mee te vallen en een gevoel van wrevel maakt plaats voor een zekere opluchting en dankbaarheid voor 't feit, dat men zijn weg zonder stoornis mag vervolgen. Welnu, zo moge het ook DIAKONOFF vergaan als hij, bij het bereiken van die mijlpaal en het lezen van deze regels, zijn functie als conservator aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden heeft neergelegd. Eenentwintig jaar is hij aan die instelling werkzaam geweest en dit geeft ons aanleiding een ogenblik stil te staan bij de levensloop en ontwikkeling van een 65-jarige, aan wiens gezondheid en arbeidslust eigenlijk niets mankeert.

ALEXEI DIAKONOFF werd op 1 maart 1907 te St. Petersburg geboren. Door allerlei omstandigheden vond een deel van zijn opvoeding in meer zuidelijke streken van Rusland plaats. De herinneringen aan de schoonheid van zijn geboorteland, vooral aan die van zijn jeugd jaren met familie in de Krim doorgebracht, zijn nooit vervaagd. Toch zou, door het uitbreken van de revolutie, het ouderlijk contact voor langere tijd verbroken blijven. Nadat deze er in geslaagd waren naar het toenmalige Nederlandsch-Indië uit te wijken, waar zijn vader een functie bij de Spoorwegen zou vervullen, en na heel wat omzwervingen met andere familieleden, zien wij LEX als 16-jarige tenslotte ook naar 't verre tropenland reizen. Zo kwam in 1923 in Bandung een hereniging tot stand. Het is geen wonder, dat zwerftochten in de natuur rondom dit bergstadje en wandelingen in de beroemde Plantentuin van Buitenzorg een onuitwisbare indruk op de jonge DIAKONOFF maakten. Met bekwame spoed een onvermijdelijke achterstand inlopend, behaalde LEX in 1930 zijn laatste schooldiploma's in Bandung. Hij vertrok nog in het zelfde jaar naar Nederland, om aan de Universiteit van Amsterdam te gaan studeren. Het moet een prettige ervaring geweest zijn tijdens die studiejaren, vóór zijn naturalisatie in augustus 1936, zoveel hulp en hartelijkheid te ondervinden van collega's en hoogleraren. Van die laatsten noem ik slechts de dierfysioloog TEN CATE en diens vrouw, en bovenal zijn latere promotor, J. C. H. DE MEIJERE. In de winter van 1935 werd DIAKONOFF tot diens assistent benoemd voor het kandidaten-practicum entomologie. Tijdens het voorbereiden van zijn dissertatie was tussen DE MEIJERE en hem een vriendschap gegroeid, waaraan pas door de dood van de eerste, in 1947, een eind zou komen. In april 1939 promoveerde hij bij DE MEIJERE op een onderwerp dat als basis zou dienen voor veel omvangrijker studies (publicatie nr. 34). Nog diezelfde maand stapte hij op de boot naar Java, om in Pasuruan zijn nieuwe betrekking te aanvaarden als

entomoloog aan het Proefstation voor de Java Suikerindustrie. Het onderzoek van de dierlijke suikerriet-plagen heeft hem in die paar vooroorlogse jaren volop bezig gehouden; maar was 't zo verwonderlijk, dat een zelfstandig onderzoek van de Microlepidoptera een onweerstaanbare aantrekkingskracht op hem bleef uitoefenen? Ik herinner mij nog levendig hoe hij mij, als zijn gast, in juni 1941 een eindweegs vergezelde op een meerdaagse excursie naar Darungan, op de helling van de Semeru-vulkaan, waar midden in het oerbos een klein laboratorium was ingericht. Voor hem was dat een soort bedevaartplaats, een paradijs voor micro's, waarvan hij echter juist die eerste dag al afscheid moest nemen! Wij wisten allebei, dat hij de kans niet wilde missen ooit nog eens in Buitenzorg te kunnen werken, een wens die helaas pas na de oorlog in vervulling zou gaan. Want nauwelijks was zijn benoeming, op 1 dec. 1941, tot dierkundige aan het Buitenzorgs museum een feit geworden, of hij werd als dienstplichtige bij de landstorm opgeroepen en gemobiliseerd..... Dat gebeurde op 12 december, en reeds de 8ste maart — zo zou men veel later ervaren — bevond hij zich met tal van lotgenoten in krijgsgevangenschap. Pas medio augustus 1945 zou hij in Singapore door de Geallieerden worden bevrijd!

Er zijn gelukkig ook lichtpuntjes geweest in die donkere jaren. Zo kennen wij een boeiend relaas over levenswijze en nestbouw van *Trigona*-bijtjes, opgetekend in 1942, in het eerste Jappenkamp aan de zuidkust van Java, bij Tjilatjap. Voorts notities over een Noctuide, welke haar ontwikkeling doormaakt in *Nepenthes*-bekers. Jaren later zijn die waarnemingen door hem uitgewerkt en in een tweetal artikelen gepubliceerd (publicaties nr. 60 en 61). Toen hij als ex-krijgsgevangene noodgedwongen nog een half jaar gedetacheerd werd bij de Britse militaire administratie (B.M.A.) te Singapore, gelukte het hem de gedeeltelijk verwoeste insekten-collecties van het Raffles Museum en het F.M.S. Museum te Kuala Lumpur op te sporen en uit een onbeschrijfelijke chaos te redden wat nog te redden viel. Het is duidelijk, dat geen sterveling zich toen om dergelijke zaken zou hebben bekommerd. Maar door hier in te grijpen, is het stellig aan hem te danken, dat die verzamelingen later voor een deel veilig in het Brits Museum te Londen terecht kwamen.

Hier volgen nu, héél in het kort, nog enkele verdere gebeurtenissen. In maart 1946 vertrok LEX uit Singapore met recuperatieverlof naar Nederland, uiteraard met een studieopdracht voor een her-oriëntatie op entomologisch gebied en tot herstel van contact met onderzoekers in Europa. In maart van het volgend jaar voor de derde maal naar Java getogen, kon hij dan eindelijk zijn nieuwe functie aan het Buitenzorgse museum aanvaarden. Daar waren de vroegere stafleden voor 't merendeel gelukkig ook weer verenigd. Ruim drie jaar later, in januari 1950 (direct na de soevereiniteitsoverdracht), zou het gehele gezelschap overgedragen worden aan de nieuwe bewindhebbers van Indonesië.

In maart 1948 was onze vrind voor de dag gekomen met een smaakvol en humoristisch ontwerp voor een museum-embleem: de beeltenis van P. A. OUWENS' beroemde Komodo-varaan (*Varanus komodoensis* Ouw.), omgeven door de zinspreuk *In solitudine fors*. Dit vermaard geworden colofon verscheen dat jaar voor 't eerst op de september-uitgave van „Treubia”, als symbool van een eendrachtig isolement ... Als de buitenwereld het gebruik ervan misschien wat

pretentieus mocht hebben gevonden, dan wil ik er op wijzen, dat dit „levende fossiel” — inmiddels met een iets gewijzigd randschrift — nog steeds op de omslag van „Treubia” prijkt en nog vele jaren de briefhoofdjes zou sieren!

Het was overigens een wisselvallige tijd, vol dreiging en onrust, waarin het devies „wederopbouw” niet alleen voor een cynicus nog lang een wrange betekenis zou houden. De lichtzijde in die overgangsperiode, ook tijdens het nieuwe bewind, was dat ten opzichte van natuurwetenschappelijk onderzoek alle bekrompenheid was verdwenen, in tegenstelling tot het onbenul en de zucht naar beknotting, zo naarstig door het vooroorlogs gouvernement aan de dag gelegd. Verschillende instituten bloeiden weer enigszins op, en zo kreeg ook het museum assistentie, o.m. van A. M. R. WEGNER en diens verzamelaar LIEM SWIE LIONG, beide uit Oost Java afkomstig, met wie DIAKONOFF voor de oorlog al goed bekend was geweest en die door zijn toedoen konden worden aangesteld.

Van veldonderzoek op Java kon nog geen sprake zijn, maar door een gelukkige samenloop was de rust in Zuid Celebes enigszins weergekeerd, zodat DIAKONOFF in augustus 1949, samen met zijn Soendanese helpers, nog een succesvolle verzamelreis kon ondernemen naar de Lompobatang en de watervallen van Bantimurung bij Maros, — een plek reeds door A. R. WALLACE bezongen als het Mekka der lepidopterologen!

De Plantentuin, toen dus al bekend als Kebun Raya Indonesia, kreeg in die tijd heel wat V.I.P.'s op bezoek. Zo ook omstreeks medio 1950, toen premier NEHRU van India en mevrouw INDIRA GANDHI met gevolg, vergezeld van Indonesië's president SOEKARNO, het Museum Zoologicum zouden bezichtigen. Op het laatste nippertje kreeg het comité van ontvangst de opdracht om de westerse kledij aan te passen aan die van ambtenaren in India, en wel door het gezelschap te verwelkomen in een losjes over de pantalon hangend, wit overhemd. In de verwarring van het ogenblik en onder de indruk van de ernst waarop dit gerucht listiglijk door een zeker iemand was verspreid, scheelde het weinig of enkelen hadden aan dat consigne voldaan.....

Terwille van de historie nog een enkel woord over het verenigingsleven in het oude Indië, waarbij ook DIAKONOFF nauw betrokken is geweest. Zoals sommigen zich nog wel herinneren, vormde zich in 1929 al een club, die als „Afd. N.O.I.” nog zwaar tegen onze N.E.V. aanleunde. Daar moeder en dochter elkaar gaandeweg als „blok aan 't been” gingen beschouwen, werd de laatste in december 1934 opgeheven en omgedoopt in een volwaardige Ned.-Indische Entomologische Vereeniging, waarvan prompt ook vele in Nederland werkende entomologen lid werden, DIAKONOFF natuurlijk inclus. Op 1 maart 1935 verscheen een eigen tijdschrift, de „Entomologische Mededeelingen van Ned.-Indië”. Kort voor de Japanse invasie, op 16 december 1941, had de redacteur J. VAN DER VECHT nog kans gezien daarvan een laatste aflevering te laten uitkomen... Na een lethargie van 8 jaar, kondigde zich een herboren Vereniging aan, en wel tegelijk met haar nieuwe tijdschrift „Idea”, onder redactie van DIAKONOFF. De naam „Idea” was door wijlen L. J. TOXOPEUS bedacht en heeft een dubbele betekenis. Het is een samentrekking van *ita disciplinam entomologicum agimus*, inderdaad een verheffende spreuk! Als embleem voor het tijdschrift tekende DIAKONOFF de beeltenis van *Idea hypermnestra* (Westw.), één der schoonste Danaïden van Java.

Het laatst ontvangen nummer van „Idea” is gedateerd 31 oktober 1959, en draagt nog steeds de naam en afbeelding van deze statige vlinder.

Na een wisselvallig verblijf van 12 jaar in de tropen, achtte DIAKONOFF het raadzaam, met 't oog op de toekomst van zijn gezin, het dienstverband bij de Republiek Indonesia te verbreken. Zo zien wij hem in december 1950 afscheid nemen van de Bogorse gemeenschap en naar Nederland terugkeren. Reeds in 1951 volgde zijn benoeming tot entomoloog aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie.

Nog is met geen woord gerept over dat heel wat stabielere tijdvak, samenvallend met zijn conservatorschap in Leiden. Daar dit overzicht slechts „un peu d'histoire” wil geven, past het niet daar nog veel aan toe te voegen. Toch was 't een tijd vol afwisseling, waar behalve hijzelf ook veel anderen met plezier op zullen terugzien. Die periode is nu officieel afgesloten, wat m.i. slechts inhoudt, dat een jong-bejaarde wat zorgelozer z'n werk kan blijven voortzetten. Wie zijn publicaties doorbladert, kan alleen maar hopen dat DIAKONOFF die arbeid op dezelfde kundige en artistieke manier zal blijven verluchten als voorheen, en dat hij als Lid van Verdienste onzer Vereniging, nog lang de redactie van het Tijdschrift mag blijven voeren.

Er bestaat weinig twijfel, dat uit het gastenboek van de familie DIAKONOFF zal blijken, dat vrienden en vakgenoten zijn blijven komen, al was 't alleen maar om een zwaarwichtig vakgesprek even te onderbreken in de huiselijke sfeer!

M. A. LIEFTINCK

Lijst der publikaties van Dr. A. Diakonoff

1. Variabiliteit van de vleugeladeren bij de mot *Dasystema salicella* Hb. *Ent. Ber., Amst.* 9: 111—113, 1935.
2. (Bijzondere vangsten van inheemsche Microlepidoptera). Versl. 68e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 78: VIII—X, 1935.
3. Eenige gegevens over de fauna van het eiland Goeree. *Ent. Ber., Amst.* 9: 125—127, 1935.
4. De vlinders van de Tweede Karakorum-Expeditie. *Ent. Ber., Amst.* 9: 144—145, 1935.
5. (Bijzondere vangsten van inheemsche Microlepidoptera). Versl. 90e Zomerverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 78: LXV—LXVIII, 1935.
6. De functie der Facetoogen, een historisch overzicht. *Vakbl. Biol.* 17: 17—28, 1935.
7. Melanismeproeven met *Selenia bilunaria* Esp. (Lep.). *Ent. Ber., Amst.* 9: 186—187, 1935.
8. Contributions to the knowledge of the fly reflexes and the static sense in *Periplaneta americana* L. *Arch. Néerl. Physiol.* 11: 104—129, 1936.
9. (Interessante Nederlandsche Microlepidoptera). Versl. 69e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 79: XXXVI—XXXIX, 1936.
10. De fauna van *Lipara*-gallen. *Ent. Ber., Amst.* 9: 241—242, 1936.
11. (Nederlandsche Microlepidoptera; genitalia van *Cheimatophila tortricella* Hb.). Versl. 91e Zomerverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 79: LXXXIII—LXXXVI, 1936.
12. Bestrijding van Nederlandsche insecten met Derris. (With summary in English.) *Tijdschr. Plantenz.* 42: 77—100, 1936 (with L. P. DE BUSSY et al.).
13. *Aphomia gularis* Zeller in Nederland (Lep., Gallariidae). *Ent. Ber., Amst.* 9: 313—315, 1937.
14. Het verschil van werkzaamheid van Derris- en Lonchocarpuswortel en de onderscheiding van hun wortelpoeders. (With English summary). *De Indische Mercur* 60: 259, 275, 1937; also: *Ber. Afd. Handelsmus. kolon. Inst., Amst.* 110: 1—26, 1937 (with W. SPOON et al.).
15. Het onderscheiden van Derris- en Lonchocarpuspoeder. *Pharmaceutisch Weekbl.* nr. 29, 1937.

16. De rijstmot, *Corcyra cephalonica* St. (Lep., Gallariidae), een in Nederlandsch-Indië en in Nederland nog weinig bekende vijand van tropische en andere producten. (With English summary). *De Indische Mercur* 60: 359, 1937; also: *Ber. Afd. Handelsmus. kolon. Inst., Amst.* 112: 1—22, 1937.
17. (Interessante Microlepidoptera). Versl. 70e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 80: XXXII—XXXV, 1937.
18. Notes on Microlepidoptera. I. On the characters of the female genital apparatus in some Tineids. *Temminckia* 2: 189—196, pl. XII—XV, 1937.
19. (Microlepidoptera). Versl. 92e Zomerverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 80: LXXXVII—LXXXIX, 1937.
20. Nederlandsche Insecten en Derris in 1936. *Tijdschr. Plantenz.* 43: 251—265, 1937.
21. Insecten in Sawarie-noten. *Entom. Ber., Amst.* 10: 12—14, 1938.
22. (Aanteekeningen over Microlepidoptera). Versl. 71e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 81: XLIX—LIII, 1938.
23. Indo-Malayan and Papuan Microlepidoptera, 1. Notes on the Tropical Tobacco Moth, *Setomorphia rutella* Zeller (Tineidae). *Treubia* 16: 399—414, 1938.
24. Voorlopige mededeeling over de bestrijding van de ringelrups en van de bastaardsatijnvlinder in de stad Amsterdam. — In memoriam Edw. Meyrick. — Mededeelingen over de Nederlandsche Microlepidoptera VIII. Versl. 93e Zomerverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 81: LXXXI—LXXXVII, 1938.
25. Bestrijding van schadelijke voorraadinsecten door middel van koelen. (With English summary). *De Indische Mercur* 61: 97, 1938; also: *Ber. Afd. Handelsmus. kolon. Inst., Amst.* no. 20: 1—20, 1938 (with S. DE BOER).
26. *Tinea misella* Zeller ein Synonym von *Tinea insectella* Fabricius. *Tijdschr. Ent.* 81: 234—238, figs. 1—3, 1938.
27. Het aantoonen van de met aether extraheerbare bestanddelen (het z.g. aetherextract) in coupes van gedroogden Derriswortel. *Pharmac. Weekbl.* no. 40: 1—8, 1938 (with C. L. M. SMULDERS).
28. Bestrijding van schadelijke insecten in tropische vruchten door middel van koeling. (With English summary). *Ber. Afd. Handelsmus. kolon. Inst., Amst.* no. 120: 1—20, 1938.
29. Aanteekeningen over de Nederlandsche vertegenwoordigers van het geslacht *Blastodacna* Wocke (Cosmopterygidae). *Entom. Ber., Amst.* 10: 91—95, 1934 (with C. DOETS).
30. Notes on Microlepidoptera. II. Remarks on some species of the genus *Blastodacna* Wocke (Cosmopterygidae). *Tijdschr. Ent.* 82: 64—77, figs. 1—9, 1939.
31. Notes on Microlepidoptera. III. A new species of *Blastodacna* Wocke from Syria (Cosmopterygidae). *Ibid.*: 78—80, 1939.
32. Over Indo-Maleische en Papuaansche Tortriciden. Versl. 72e Winterverg. N. E. V. *Tijdschr. Ent.* 82: LV—LVII, 1939.
33. Mededeelingen over de Nederlandsche Microlepidoptera. IX. *Ibid.*: LVII—LVIII, 1939.
34. The Genera of Indo-Malayan and Papuan Tortricidae. *Zool. Meded., Leiden* 21: 111—240, 1939.
35. On some Indian Tortricidae (Lepidoptera). *Rec. Ind. Mus.* 41: 231—233, 1939.
36. Mineerende Microlepidoptera. *Ent. Med. Ned. Indië* 6: 5—7, 1940.
37. Opzetten met uitgespreide vleugels van zeer kleine insecten. *Ent. Ber., Amst.* 10: 239—243, f., 1940.
38. Notes on Microlepidoptera. IV. Remarks on *Tinea insectella* (Fb.) Diakonoff and *Tinea ditella* Pierce et Diakonoff. *Tijdschr. Ent.* 83: 155—158, 1940.
39. Een eenvoudige methode voor het vervaardigen van fotocopieën. *Arch. Suiker Ind. Ned. en Ned.-Indië* 12: 284—287, figs. 1—3, 1940.
40. Remarks on a predatory bug (Hem., Anthocoridae). *Ent. Med. Ned.-Indië* 6: 55—56, pl. 6, 1940.
41. Bladscheedewants, een vijand der boorrupsen. *Verh. Leden Proefst. Java-Suiker Ind.*: 881—908, figs. 1—15, 1940.
42. De veroorzaker der rijgdraadjes. *Ibid.*: 909—923, 1940.
43. Het stengelboordervraagstuk. 1e bijdrage: Verspreiding der stengelboorders en hun parasieten op Java. *Ibid.*: 924—947, figs. 1—4, 1940.

44. De veroorzaker van de rijgdraadjes (*Cosmopteryx dulcivora* Meyr.). *Arch. Suiker Ind.* 2: 34—41, figs. 1—4, 1941.
45. Een eenvoudige methode voor het vervaardigen van fotocopieën. II. *Ibid.* 3: 69—70, 1941.
46. Het Paramount-kaartsysteem ten dienste van de Entomologie. *Ent. Med. Ned.-Indië* 7: 34—40, 1941.
47. Het stengelboordervraagstuk. 2e Bijdrage: Wilde voedselplanten en boorderparasieten. *Verh. Leden Proefst. Java-Suiker Ind.*: 1643—1680, figs. 1—6, 1941.
48. New Asiatic and Papuan Tortricidae, with records of other species. *Treubia* 18: 29—44, pl. 1—4, 1941.
49. Descriptions and Records of Microlepidoptera from Sumatra and Java. *Ibid.*: 191—199, figs. 1—6, pl. 5, 1941.
50. Bladscheedewants, een vijand van boorderrupsen. *Arch. Suiker Ind. Ned. en Ned.-Indië* 2: 205—213, 1941.
51. De gestreepte stengelboorder van Java en de "borer ponctuë" van Mauritius. *Ibid.* (13): 318—321, 1941.
52. Fauna Buruana. Lepidoptera, Tortricidae. *Treubia* 18: 213—216, pl. 7—8, 1941.
53. Tortricidae chiefly from the collection of the Institute for Plant Diseases at Buitenzorg. *Ibid.*: 377—392, figs. 1—2, pl. 16, 1941.
54. Notes and Descriptions of Microlepidoptera (II). *Ibid.*: 395—439, figs. 1—7, pl. 17—22, 1941.
55. Parasitaire schimmel op boorderrupsen. *Ent. Med. Indië* 7: 26, 1941.
56. Aantekeningen over Momphidae (Microlepidoptera). *Ibid.*: 26—28, 1941.
57. Microlepidoptera of the Wissel Lakes, West New Guinea I. *Treubia, hors série*: 34—54, figs. 1—16, 1944.
58. Waarnemingen over Indische Insecten. Versl. 101e Zomerverg. N. E. V. *Tijdschr. Ent.* 89: XLVIII—LVIII, figs. 1—2, 1947.
59. Case Bearing Lepidoptera I. *Treubia* 19: 75—81, fig. 1, pl. 1—2, 1947.
60. Waarnemingen over harsbijen (Hym., Apidae). *Ent. Ber., Amst.* 12: 164—168, figs. 1—5, 1947.
61. A caterpillar occurring in *Nepenthes* pitchers (Lep., Noctuidae), *Proc. R. ent. Soc. Lond.* 22: 70—71, 1947.
62. Notes on Tortricidae from the Malay Archipelago with description of a new species (Lep.). *Tijdschr. Ent.* 88: 340—344, 1947.
63. Case Bearing Lepidoptera II. *Treubia* 19: 177—182, figs. 1—2, 1948.
64. Microlepidoptera of the Wissel Lakes, West New Guinea, II. *Ibid.*: 183—195, figs. 1—4, pl. 5—7, 1948.
65. Fauna Buruana. Microlepidoptera II. *Ibid.*: 197—219, figs. 1—28, 1948.
66. A report on the fellowship for entomological studies in Europe. *Chronica Nat.* 104: 190—191, 1948.
67. Een verbeterde methode voor het monteren van genitaalpreparaten. *Ent. Ber., Amst.* 12: 259—260, 1948.
68. Microlepidoptera from Madagascar. *Mém. Inst. sci. Madag. (A)* 1: 22—30, figs. 1—8, 1948.
69. Microlepidoptera from Indo-China and Japan (1st note). *Bull. Mus. Hist. Nat. (2)* 20: 267—272, figs. 1—2, 1948.
70. Microlepidoptera from Indo-China and Japan (2nd note). *Ibid.*: 343—348, 1948.
71. Enkele algemeene problemen in verband met het vraagstuk van de stengelboorders van het suikerriet op Java en van hun parasieten. (With English summary). *Chronica Nat.* 104: 230—236, 1948.
72. Records and descriptions of Microlepidoptera (2). *Treubia* 19: 483—524, figs. 1—47, 1948.
73. In memoriam Alfred Jefferis Turner; de nestor van de Australische Lepidopterologie. *Ent. Ber., Amst.* 12: 329—330, 1948.
74. Revisie van de familie Ceracidae (Tortricoidea). Versl. 79e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 90: XII—XIII, 1949.

75. Records and descriptions of Microlepidoptera (3). *Treubia* 20: 39—50, figs. 1—10, 1949.
76. Notes on synonymy of some South Asiatic Microlepidoptera. *Bijdr. Dierk.* 28: 133—139, 1949.
77. Fauna Buruana. Microlepidoptera III. *Treubia* 20: 311—318, figs. 1—6, 1949.
78. A revision of the family Ceracidae (Tortricoidea). *Bull. Brit. Mus. Ent.* 1: 171—219, figs. 1—34, 1950.
79. The type specimens of certain oriental Eucosmidae and Carposinidae (Microlepidoptera) described by Edward Meyrick together with descriptions of new Eucosmidae and Carposinidae in the British Museum (Nat. Hist.). *Ibid.*: 273—300, figs. 1—12, pl. 3—8, 1950.
80. Klinische lepidopterologie. *Idea* 8: 9—12, 1950.
81. Boekbespreking. L. G. E. Kalshoven, De plagen van de cultuurgewassen in Indonesië, I. *Ibid.*: 51, 1951.
82. Case Bearing Lepidoptera III. (Lep., Oecophoridae). *Ibid.*: 83—91, figs. 1—15, 1951.
83. Varensporangiën als biotoop voor Microlepidoptera. *Ibid.*: 99—100, 1951.
84. Viviparie bij Lepidoptera (Tineidae). *Ibid.*: 103, 1951.
85. Records and descriptions of Microlepidoptera (4). *Treubia* 21: 133—182, figs. 1—33, 1951.
86. Lambertus Johannes Toxopeus (Obituary). *Lepid. News* 5: 36, 1951.
87. Notes on cave-dwelling Microlepidoptera with description of a new genus and species from East Java (Oinophilidae). *Zool. Meded., Leiden* 31: 129—137, figs. 1—7, 1951.
88. Entomological results from the Swedish expedition 1934 to Burma and British India. Lepidoptera. Microlepidoptera I. (Collected by René Malaise.) *Ark. Zool.* (2) 3: 59—94, figs. 1—35, 1951.
89. Records and descriptions of Microlepidoptera (5). *Zool. Meded., Leiden* 31: 165—178, figs. 1—12, 1952.
90. Viviparie bij Lepidoptera. Versl. 83e Winterverg. N. E. V., *Tijdschr. Ent.* 95: XXIX—XXXIV, 1952.
91. Proposed addition to the "Official List of Generic Names in Zoology" of the generic name "*Enarmonia*" Hübner (1825) in order to prevent unnecessary confusion with "*Ernarmonia*", being the misspelled equivalent of this generic name. (Lep. Heterocera). *Bull. Zool. Nomencl.* 6: 155—156, 1952.
92. Viviparie bij Lepidoptera. Een merkwaardig dorsaal orgaan bij zekere Tortriciden. De genusnaam *Enarmonia* Hübn. versus *Ernarmonia* (Eucosmidae). Versl. 106e Zomerverg. N. E. V., *Tijdschrift Ent.* 95: LX—LXIII, 1952.
93. Summary of the Proceedings of the special meeting of the Lepidopterist's Society in conjunction with the IXth Int. Congr. of Ent. *Lepid. News* 6: 28—31, 1952.
94. Wissenschaftliche Ergebnisse der Sumba-Expedition des Museums für Völkerkunde und des Naturhistorischen Museums in Basel 1949. Microlepidoptera. I. *Verh. naturf. Ges. Basel* 63: 137—152, 1952.
95. Case Bearing Lepidoptera IV. *Ent. Ber., Amst.* 14: 134—137, 1952.
96. New Guinean Microlepidoptera I, *Proc. K. ned. Akad. Wet.* (C) 55: 382—393, 1952.
97. New Guinean Microlepidoptera II. *Ibid.*: 394—406, 1952.
98. New Guinean Microlepidoptera III. *Ibid.*: 644—655, figs. 1—9, 1952.
99. Microlepidoptera of New Guinea. Results of the Third Archbold Expedition (Neth. Ind.-Amer. Exp. 1938—1939). I. *Verh. K. ned. Akad. Wet.* (2) 49: 1—167, figs. 1—208, t. 1, map, 1952.
100. Viviparity in Lepidoptera. *Trans. Ninth Int. Congr. Ent.* 1: 91—96, 1953.
101. Microlepidoptera of New Guinea. Results of the Third Archbold Expedition (Neth. Ind.-Amer. Exp. 1938—1939). II. *Verh. K. ned. Akad. Wet.* (2) 49: 1—166, figs. 209—372, VII. 1953.
102. Obituary. Cornelis Doets (1894—1952). *Lepid. News* 7: 24, 1953.
103. New Guinean Microlepidoptera IV. *Proc. K. ned. Akad. Wet.* (C) 56: 474—485, 1953.
104. Records and descriptions of Microlepidoptera (6). *Zool. Meded., Leiden* 32: 203—210, figs. 1—7, 1953.
105. Records and descriptions of Microlepidoptera (7). *Zool. Verh., Leiden* 22, 1954.

106. Microlepidoptera of New Guinea. Results of the Third Archbold Expedition (Neth. Ind.-Amer. Exp. 1938—1939). III. *Verh. ned. Akad. Wet.* (2) 49: 1—164, figs. 373—551, 1954.
107. Considerations on the terminology of the genitalia in Lepidoptera. *Lepid. News* 8: 67—74, figs. 1—2, 1954.
108. Revision of the Hypertrophinae (Lep., Glyphipterygidae) I. *Proc. K. ned. Akad. Wet.* (C) 57: 273—285, 1954.
109. Revision of the Hypertrophinae (Lep., Glyphipterygidae) II. *Ibid.*: 471—482, 1954.
110. Revision of the Hypertrophinae (Lep., Glyphipterygidae) III. *Ibid.*: 483—490, 1954.
111. Revision of the Hypertrophinae (Lep., Glyphipterygidae) IV. *Ibid.*: 686—695, 1954.
112. Over de classificatie van de zogenaamde Microlepidoptera. *Ent. Ber., Amst.* 15: 158—160, 1954.
113. Reply to the Forbes' "Notes". *Lepid. News* 8: 169, 1954.
114. Microlepidoptera of New Guinea. Results of the Third Archbold Expedition (Neth. Ind.-Amer. Exp. 1938—1939). IV. *Verh. K. ned. Akad. Wet.* (2) 50: 1—192, figs. 552—719, VIII. 1954.
115. Problemen der terminologie van de genitalia bij de Lepidoptera. *Ent. Ber., Amst.* 15: 294—295, 1955.
116. Microlepidoptera of New Guinea. Results of the Third Archbold Expedition (Neth. Ind.-Amer. Exp. 1938—1939). V. *Verh. K. ned. Akad. Wet.* (2) 50: 1—212, figs. 720—861, 1955.
117. Presidential Address to the Pittsburgh Meeting of the Lepidopterists' Society. *Lepid. News* 9: 41—45, 1955.
118. A note on a peculiar abdominal organ in certain Tortricidae (Lep.). *Trans. R. ent. Soc. Lond.* 107: 199—201, figs. 1—3, pl. I, 1956.
119. Observations on species of Lepidoptera infesting stored products. XV: On a new genus of Nemapogoninae (Tineidae). *Entomologist* 89: 31—36, figs. 1—18, 1956 (with H. E. HINTON).
120. Records and descriptions of Microlepidoptera (8). *Zool. Verhand., Leiden* 29: 1—60, figs. 1—57, 1956.
121. Wissenschaftliche Ergebnisse der Sumba-Expedition des Museums für Völkerkunde und des Naturhistorischen Museums in Basel, 1949, Microlepidoptera from Sumba. 2. *Verh. naturf. Ges. Basel* 67: 55—61, 1956.
122. Opmerkingen over *Bactra* Stephens (Lep., Tortricidae). *Ent. Ber., Amst.* 16: 147—149, 1956.
123. Presidential letter to 1954 meeting of Pacific Slope section of the Lepidopterists' Society. *Lepid. News* 10: 76—78, 1956.
124. New Guinean Microlepidoptera V. *Proc. K. ned. Akad. Wet.* (C) 59: 520—534, 1956.
125. New Guinean Microlepidoptera VI. *Proc. K. ned. Akad. Wet.* (C) 59: 634—651, 1956.
126. Obituary. Aleksandr Mikhailovich Djakonov. *Ent. Ber., Amst.* 17: 114—115, 1957.
127. Tortricidae from Réunion (Microlepidoptera). *Mém. Inst. Sci. Madag.* (E) 3: 237—283, f. 1—38, 1957.
128. Remarks on *Cryptophlebia* Walsingham and related genera (Lep., Tortricidae, Olethreutinae). *Tijdschr. Ent.* 100: 129—146, f. 1—23, 1957.
129. A note on the Chlidanotidae and allies, with descriptions of new species (Lepidoptera). *Acta Physiol. Pharmacol. Neerland.* 6: 410—418, 1957.
130. Obituary. Aleksandr Mikhailovich Djakonov. *Lepid. News* 11: 55—56, 1957.
131. Notes on Saalmüller's Types of Malagassy Microlepidoptera. *Senckenb. biol.* 39: 89—90, pl. 4—5, 1958.
132. A note on Microlepidoptera from South China (Lep., Tortricidae & Oecophoridae). *Beitr. Ent.* 8: 118—122, pl. 1, 1958.
133. Een nieuwe soort uit een oude collectie (Lep., Phalon.). *Ent. Ber., Amst.* 18: 180—181, 1958.
134. Catalogue of Snellen's types of Pyralidae, with selection of lectotypes. *Tijdschr. Ent.* 101: 65—88, 1958 (with E. MUNROE et al.).

135. Zeller's types of African Tortricidae and Glyphipterygidae in the Stockholm Museum. *Ent. Tidskr.* 78 suppl.: 69—80, 1958.
136. Revision of *Cryptaspasma* Walsingham 1900 (Lep., Tortricidae). *Zool. Verhand., Leiden* 43: 1—60, f. 1—13, t. 1—13, 1959.
137. Additions to descriptions of New Olethreutinae and Carposinidae in the British Museum (Nat. Hist.). *Bull. Brit. Mus. Ent.* 8: 121—126, f. 1—2, t. 5—10, 1959.
138. Entomological Results from the Swedish expedition 1933 to Burma and British India. Microlepidoptera II. *Ark. Zool.* (2) 12: 165—182, figs. 1—6, pl. I—VII, 1959.
139. Mabille's types of Malagassy Tortricidae (Lep.). *Rev. franç. Ent.* 26: 167—186, figs. 1—22, pl. 1—2, 1959.
140. Further records and descriptions of *Bactra* species (Lep., Tortricidae), chiefly in Dr. H. G. Amsel's Collection. *Bijdr. Dierk.* 29: 173—186, figs. 1—18, t., figs. 1—4, 1959.
141. Rumphius as an entomologist. *Rumphius Memorial Volume*: 127—144, pl. 12—16, 1959.
142. Meyrick's types of Tortricidae from Madagascar in the Vienna Museum. *Annln. naturh. Mus. Wien* 63: 409—413, 1959.
143. Opmerkingen over het genus *Cryptaspasma* (Lep., Olethreutinae). *Ent. Ber., Amst.* 20: 17—19, 1960.
144. A second note on Microlepidoptera from South China (Lep., Tortricidae). *Beitr. Ent.* 10: 132—133, 1960.
145. Synopsis of the Schoenotenini, with descriptions of new genera and species (Lep., Tortricidae, Chlidanotinae). *Nova Guinea, Zool.* 4: 43—81, figs. 1—50, t. 1 figs. 1—8, 1960.
146. A new species of Tortricidae from New Guinea collected by O. Beccari (Lep., Tortricidae). *Doriana* 3: 1—3, 15, 1960.
147. Tortricidae from Madagascar. 1. Tortricinae and Chlidanotinae. *Verh. K. ned. Ak. Wet.* (2) 53: 1—209, fig. 1—90, t. 1—40 figs. 1—265, 1960.
148. Tortricidae from Madagascar in the Berlin Museum. *D. ent. Z., new ser.* 8: 152—155, figs. 1—2, 1961.
149. Obituary. Professor Dr. Walter Karl Johann Roepke 1882—1961. *Tijdschr. Ent.* 104: 78—82 (pl. 8), 1961 (with L. G. E. KALSHOVEN).
150. Taxonomy of the higher groups of the Tortricoidea. *Verh. XI Int. Kongr. Ent.* 1: 124—126, 1961.
151. Records and descriptions of exotic Tortricoidea, *Ann. Soc. ent. Fr.* 130: 49—76 (t. 1), 1961.
152. Book review. — A. K. Zaguljaev. Tineidae, Sect. 3 Tineinae (Fauna of the U.S.S.R., Lepidoptera, 4, part. (3)). *J. Lep. Soc.* 15: 130—132, 1961.
153. Book review. — H. J. Hannemann. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera. I. Die Wickler (s.str.) (Tortricidae). *Die Tierwelt Deutschlands. Ent. Ber., Amst.* 21: 199—200, 1961.
154. Walter Karl Johann Roepke (1882—1961). *J. Lep. Soc.* 14: 241—242, 1961.
155. Book review. — L. Vári. South African Lepidoptera. 1. Lithocolletidae, Mem. Transv. Mus. 12. *Ent. Ber., Amst.* 22: 227—228, 1962.
156. Preliminary survey of the Palaearctic species of the subgenus *Bactra* Stephens (*Bactra*, Tortricidae, Lep.). *Zool. Verhand., Leiden* 59: 1—48, figs. 1—36, t. I—XVIII, 1962.
157. In memoriam Professor Dr. Sergiusz Toll 1893—1961. *Ent. Ber., Amst.* 22: 245—246, 1962.
158. Sergiusz Toll (1893—1961). *J. Lep. Soc.* 17: 47, 49, 1963.
159. Book review. — Margaret R. Mackay. Larvae of the North American Tortricidae (Lep. Tortricidae). *Ent. Ber., Amst.* 23: 119—120, 1963.
160. Tortricidae (Lepid.) collected in Madagascar by Dr. Fred Keiser. *Verh. naturf. Ges. Basel* 74: 133—144, figs. 1—5, t. 1—3, 1963.
161. African species of the genus *Bactra* Stephens (Lep., Tortricidae). *Tijdschr. Ent.* 106: 285—357, figs. 1—73, 1963.
162. Ergebnisse der Zoologischen Nubien-Expedition 1962. 16. Lep., Tortricidae, Olethreutinae. *Annln. naturh. Mus. Wien* 66: 473—476, 1963.

163. Book review. — Edward Meyrick. Catalogue of the type specimens of microlepidoptera in the British Museum (Nat. Hist.), I, IV, 1955—1963. *Ent. Ber., Amst.* 23: 226—228, 1963.
164. Lepidoptera der Deutschen Nepal-Expedition 1955. Teil II. Tortricidae. *Veröff. zool. Samml. München* 8: 43—50, fig. 1, t. 24—26, 1964.
165. Types of Microlepidoptera described by Edward Meyrick in the collection of Cornell University. *Proc. ent. Soc. Washington* 66: 33—37, fig. 1—13, 1964.
166. Further records and descriptions of the species of *Bactra* Stephens (Lep., Tortricidae). *Zool. Verhand., Leiden* 70: 1—81, figs. 1—61, t. 1 2.10, 1964.
167. Early stages of the "Ceracidae" (Lep.), with remarks on the true position of the group. *Zool. Meded., Leiden* 39: 59—66, 1964.
168. Conference of Biological Editors. *Ent. Ber., Amst.* 24: 243—244, 1964.
169. Book Review. — H. J. Hanneman. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera II. Die Wickler (s.l.) (Cochylidae und Carposinidae). Die Zünslerartigen (Pyraloidea). *Ent. Ber., Amst.* 24: 264, 1964.
170. Conference of Biological Editors. *Ent. Ber., Amst.* 24: 243, 1964.
171. Book Review. — V. B. Wigglesworth. The life of insects. *Ent. Ber., Amst.* 25: 60, 1965.
172. Correction of a generic name (Lep., Tortricidae). *Ent. Ber., Amst.* 25: 133, 1965.
173. The Microlepidopterous Fauna of the Philippine Islands. *Proc. XII Int. Congr. Ent. London* (1964): 443—444, 1965.
174. Book Review. — A. K. Zagulajev. Fauna of the U.S.S.R., Lepidoptera 4 (2), Tineidae, 2, Subfam. Nemapogonidae. *J. Lepid. Soc.* 19: 102—103, 1965.
175. Book Review. — J. F. Gates Clarke. Catalogue of the type specimens of Microlepidoptera in the British Museum (Nat. History) described by Edward Meyrick, 5. *Ent. Ber., Amst.* 25: 214, 1965.
176. Records and descriptions of South Asiatic Microlepidoptera. *Tijdschr. Ent.* 109: 49—88, fig. 1—44, pl. 1, 1966.
177. Nicholas Sergeevich Obraztsov, 1906—1966. *J. Lepid. Soc.* 20: 255—265, 1966.
178. Notes on the Olethreutini and on some Tortricinae from the Papuan Region in the Meyrick collection, British Museum, with selection of lectotypes (Lep., Tortricidae). *Zool. Verh., Leiden* 85: 1—86, figs. 1—86, pl. 1, 1966.
179. Description of a new species of Ethmiidae (Lep.). *Ent. Ber., Amst.* 26: 189—191, fig. 1—3, 1966 (with K. SATTler).
180. Book Review. — Microlepidoptera Palaearctica, herausgegeben von Dr. H. G. Amsel et al. 1. Crambinae, von Dr. S. Bleszynski (Krakow). *Ent. Ber., Amst.* 26: 37—39, 1966.
181. Book Review. — N. S. Obraztsov. Die palaearktischen Amata-Arten (Lep., Ctenuchidae). *Veröff. zool. Samml. Münch.* 10: 1—383 etc. *Ent. Ber., Amst.* 27: 72, 1967.
182. Aantekeningen over de Nederlandse Microlepidoptera I. *Ent. Ber., Amst.* 27: 161—164, 1967.
183. Microlepidoptera of the Philippine Islands (S.I.). *Bull. U.S. Nat. Mus.* 257: I—V, 1—484, figs. 1—846. Washington, 1968.
184. A rectification. *Ent. Ber., Amst.* 28: 41, 1968.
185. The true identity of *Pammene snellenana* Bentinck, with selection of lectotypes (Lep., Tortricidae). *Beaufortia* 15: 69—77, 1968 (with G. A. Graaf BENTINCK).
186. Aantekeningen over de Nederlandse Microlepidoptera 2. *Ent. Ber., Amst.* 28: 90—94, 1968.
187. Descriptions of three new genera of Olethreutinae (Lep., Tortricidae). *Beaufortia* 15: 69—77, 1968.
188. De Nederlandse Bladrollers (Tortricidae), een systematisch overzicht. *Monogr. Ned. ent. Ver.* 3: 1—200, pl. 1—99, 1968 (with G. A. Graaf BENTINCK).
189. Lectotype selection for South Asiatic Microlepidoptera. *Ent. Ber., Amst.* 28: 136—140, 1968.
190. Walter Karl Johann Roepke (1882—1961). *J. Lep. Soc.* 14: 241—242, 1968.
191. Descriptions of Exotic Microlepidoptera. *Zool. Meded., Leiden* 43: 1—7, 1969.

192. Tortricidae from the Seychelles and Aldabra (Lep.). *Tijdschr. Ent.* 112: 81—100, fig. 1—3, pl. 1—13, 1969.
193. Book Review. — Razowski; Sattler; Capuse. *Ent. Ber., Amst.* 29: 20, 1969.
194. Additional notes on the Microlepidoptera of New Guinea. *Proc. ned. Akad. Wet. (C)* 72: 152—156, 1969.
195. Book Review. — A. J. T. Janse. On the types of South African Microlepidoptera, described by the late Edward Meyrick and preserved in the Transvaal Museum, Pretoria and the South African Museum, Cape Town. I. Tineidae: 1—127, frontisp. 118 pl. *Ent. Ber., Amst.* 29: 140, 1969.
196. A new Tortricid injurious to cedar in France (Lep.). *Ann. Soc. ent. Fr.* 5: 389—396, fig. 1—16, 1969.
197. Book Review. — S. G. Kiriakoff. 1967. — Notodontidae palaearct. 1968 Not. Indo-Austral. *Ent. Ber., Amst.* 29: 146, 1969.
198. Designation of lectotypes for two South Asiatic Tortricidae (Lep.). *Ent. Ber., Amst.* 30: 48, 1970.
199. Notes on the Ceracini (Lep., Tortricidae). *Tijdschr. Ent.* 113: 91—103, figs. 1—8, pl. 1, 1970.
200. Lepidoptera Tortricidae from Tsaratanana Range (North Madagascar). *Mem. ORSTOM.* 37: 103—150, figs. 1—39, pls. 6—12, 1970.
201. Obituary: Alexandr Sergeevich Danilevski. *J. Lep. Soc.* 24: 70—72, portr., 1970.
202. Podov'ie priznaki listovertok triby Olethreutini (Lepidoptera) v južnoj Azii (Russisch). *Proc. XIII Int. Congr. Ent.* 1: 125, 1971.

Kabos, W. J., De Nederlandse Mineervliegjes, Agromyzidae. Wetenschappelijke Mededeling nr. 89 van de K. N. N. V. Juli 1971.

Al weer een groep, waarvan geen moderne ook voor een goede amateur bruikbare samenvatting bestond. De 36 pagina's tellende W. M. is als volgt ingedeeld: algemeen overzicht van de familie, ecologie, verzamelen en kweken, lijst van voedselplanten van mineervliegjes, beschrijving van de soorten, lijst van soorten nog niet in Nederland gevonden, Engelse summary en literatuurlijst. De tekst wordt verduidelijkt door 45 tekeningen van de auteur.

Wie er op let, zal al gauw merken, dat mijnen in bladeren van allerlei planten te vinden zijn. Zelfs in kamerplanten heb ik er wel aangetroffen. Er is op dit gebied dan ook nog van alles te ontdekken. De faunistiek van de meeste soorten is slecht bekend, omdat maar weinig entomologen belangstelling voor de kleine vliegjes hadden. En bovendien zijn heel wat nieuwe soorten voor de fauna te ontdekken. Een mooie opgave voor iemand die denkt dat in zijn omgeving niets nieuws meer te vinden is.

De prijs is f 3,50 voor leden van K. N. N. V. en N. E. V., voor anderen f 4,—, te voldoen door overschrijving op postrekening 13028 ten name van Bureau K. N. N. V. te Hoogwoud, N.H. — LPK.

Larson, P. P. & M. W. Larson, Insektenstaaten. Duitse vertaling door Prof. Dr. W. SCHWENKE. 200 blz., 33 fig. Uitg. Paul Parey, 2 Hamburg 1, Spitalerstraße 12. 1971. Prijs geb. DM 24.

De oorspronkelijke titel van het door twee Amerikaanse mierenkenners geschreven boek is: *Lives of Social Insects*. Prof. SCHWENKE heeft er een uitstekende Duitse vertaling van gemaakt. Het is een populair-wetenschappelijk boek in de goede zin van het woord. De auteurs zijn er in geslaagd uit de enorme hoeveelheid literatuur die over de sociale insekten bestaat, een prettig boek samen te stellen, dat de tegenwoordige stand van de wetenschap weergeeft. Achtereenvolgens komen aan de orde: de wespen, de bijen, de mieren en de termieten. Bij elke groep wordt besproken hoe de staten langzamerhand ontstaan kunnen zijn, de inrichting ervan, de taak van de verschillende leden van de staat en diverse andere interessante onderwerpen.

In plaats van de foto's van de Amerikaanse editie zijn in de Duitse duidelijke tekeningen gegeven plus een korte literatuurlijst. Een goed boek, bruikbaar voor ieder die in niet al te uitvoerig bestek zoekt naar een moderne betrouwbare behandeling van dit fascinerende onderwerp. — LPK.